

# Rapportage Inzet Klimaatdoelen Flevoland



## Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
Conclusies: Enquête onder ruim 1.200 Flevolandse	4
Achtergrond en aanleiding	7
Achtergrond, aanleiding, doel en doelgroep	8
Onderzoeksverantwoording	9
Resultaten: Enquête onder ruim 1.200 Flevolandse	10

# Managementsamenvatting

Provincie Flevoland is bezig het klimaatbeleid vorm te geven en wil daarom weten wat er leeft onder Flevolandse. Op verzoek van Provincie Flevoland heeft onderzoeksbureau KiekendiefPerspectief een enquête onder 1.208 Flevolandse gehouden om hierover hun mening te peilen.

Circa 80% van de Flevolandse vindt klimaat een belangrijk thema en ruim 60% is bezorgd over klimaatverandering. Meer dan de helft van de Flevolandse vindt dan ook dat de provincie het maximaal haalbare moet doen om klimaatverandering tegen te gaan.

Meer dan de helft van de Flevolandse heeft in de afgelopen 5 jaar maatregelen genomen om het energieverbruik te verlagen. Ook voor het komend jaar willen Flevolandse zich hiervoor inzetten.

Bijna de helft van de Flevolandse ervaren belemmeringen om klimaatverandering tegen te gaan. Hierbij gaat het vooral om geld/kosten van (elektrische) auto, warmtepomp en zonnepanelen. Bij zonnepanelen speelt beschikbaarheid/wachttijd tevens een belangrijke rol. Ook openbaar vervoer wordt vaak genoemd.

Het merendeel van de Flevolandse ziet het uitbreiden van het elektriciteitsnet en het isoleren van woningen als de meest urgente opgaven voor onze provincie.

# Conclusies: Enquête onder ruim 1.200 Flevolandse (1)

## Grote meerderheid vindt het klimaat (zeer) belangrijk

- Ongeveer 80% van de Flevolandse vindt het klimaat (zeer) belangrijk.
- Bijna drie kwart (72%) vindt het tegengaan van klimaatverandering (zeer) belangrijk.
- Circa 70% vindt het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen (met name CO2) (zeer) belangrijk.

## Flink aandeel is (zeer) bezorgd over klimaatverandering

- Zo'n 62% is (zeer) bezorgd over de klimaatverandering.

## Groot aandeel geeft aan inhoudelijk op de hoogte te zijn van het klimaat en wat men kan doen om klimaatverandering tegen te gaan

- Bijna drie kwart (72%) geeft aan (zeer) goed op de hoogte te zijn wat betreft wat men kan doen om klimaatverandering tegen te gaan.
- Circa 70% geeft aan (zeer) goed op de hoogte te zijn wat betreft het klimaat.

## Bijna drie kwart heeft de afgelopen 5 jaar bewuste keuzes gemaakt om klimaatverandering tegen te gaan, meest genoemde manier is minder energie verbruikt

- Bijna drie kwart (72%) heeft in de afgelopen 5 jaar bewuste keuzes gemaakt om de klimaatverandering tegen te gaan.
- Meest genoemde manier is minder energie verbruikt (58%).
- Daarna volgen op enige afstand vaker de fiets gepakt in plaats van de auto (42%), minder vlees gegeten (41%) en zonnepanelen geplaatst op het dak van mijn woning (39%).

## Conclusies: Enquête onder ruim 1.200 Flevolandse (2)

### **Minder energie verbruiken meest genoemde actie voor komend jaar om klimaatverandering tegen te gaan**

- Meest genoemde actie om komend jaar de klimaatverandering tegen te gaan is minder energie verbruiken, zo'n 43% van de Flevolandse geeft dat aan.
- Daarna volgen op enige afstand vaker de fiets of het openbaar vervoer pakken in plaats van de auto (28%) en minder vlees eten (27%).
- Gevolgd door zonnepanelen plaatsen op het dak van mijn woning (23%).

### **Bijna de helft van de Flevolandse ervaart belemmeringen om dit te realiseren, hierbij gaat het vooral om geld/kosten**

- Bijna de helft (46%) van de Flevolandse ervaart belemmeringen om dit (zie hierboven) te realiseren.
- Hierbij gaat het vooral om geld/kosten van (elektrische) auto, warmtepomp en zonnepanelen. Bij zonnepanelen speelt beschikbaarheid/wachttijd tevens een belangrijke rol. Ook openbaar vervoer wordt vaak genoemd.

### **Financiële ondersteuning aan particulieren (subsidie) meest genoemde rol overheid**

- Meest genoemde rol voor de overheid om klimaatverandering tegen te gaan is financiële ondersteuning aan particulieren (64%).
- Daarna volgen op enige afstand communicatie, waaronder het delen van informatie over klimaatverandering en over maatregelen die particulieren en bedrijven kunnen nemen (53%) en financiële ondersteuning ontwikkeling nieuwe technieken (innovatieve ondersteuning) (49%).
- Gevolgd door controle op naleving (handhaven) en wet- en regelgeving aanpassen (beiden 44%).

## Conclusies: Enquête onder ruim 1.200 Flevolandse (3)

### Meest urgent volgens Flevolandse: Stimuleren isolatie in huizen en uitbreiden capaciteit elektriciteitsnet

- Ongeveer de helft van de Flevolandse geeft aan dat het meest urgent om klimaatverandering tegen te gaan zijn: Stimuleren isolatie in huizen (50%) en uitbreiden elektriciteitsnet (47%).
- Daarna volgt op enige afstand openbaar vervoer stimuleren (38%).
- Gevolgd door strenger handhaven op klimaat verbeterende maatregelen (32%) en meer openbaar vervoer (32%).

### Grootste uitdaging volgens Flevolandse: Uitbreiden capaciteit elektriciteitsnet

- De grootste uitdaging om klimaatverandering tegen te gaan is volgens de Flevolandse het uitbreiden van de capaciteit van het elektriciteitsnet (40%).
- Daarna volgt op enige afstand strenger handhaven op klimaat verbeterende maatregelen (29%).
- Op de voet gevolgd door meer openbaar vervoer (26%), openbaar vervoer stimuleren (25%) en stimuleren isolatie in huizen (25%).

### Meer dan de helft van de Flevolandse is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland het maximaal haalbare moet doen

- Meer dan de helft van de Flevolandse (56%) is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland het maximaal haalbare moet doen om de klimaatverandering tegen te gaan.
- Bijna de helft van de Flevolandse (46%) is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland evenveel moet doen als andere provincies om de klimaatverandering tegen te gaan.
- Bijna een derde van de Flevolandse (31%) is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland meer klimaatmaatregelen moet nemen dan andere provincies om het goede voorbeeld te geven.
- Slechts 9% van de Flevolandse is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland minder moet doen dan andere provincies om de klimaatverandering tegen te gaan.

# Achtergrond en aanleiding

## Achtergrond en aanleiding

Op 20 november 2019 hebben Provinciale Staten ingestemd met de afspraken die zijn vastgelegd in het Klimaatakkoord en -voor zover deze de bevoegdheden van de provincie raken- deze ten uitvoer te brengen. Op basis van dit besluit heeft het IPO, mede namens de provincie Flevoland, het Klimaatakkoord ondertekend. Daarmee heeft Flevoland zich verplicht actief bij te dragen aan de realisatie van de doelstellingen zoals opgenomen in het Klimaatakkoord.

Het Klimaatakkoord richt zich op de in de Klimaatwet opgenomen doelen voor 2030. Hoofddoel van de Klimaatwet is om de nationale uitstoot van CO<sub>2</sub> in 2030 gereduceerd te hebben met 49% (ten opzichte van 1990). Om deze doelstelling te bereiken zijn in het Klimaatakkoord de uitvoeringskaders en maatregelen op hoofdlijnen vastgelegd, waardoor partijen, waaronder decentrale overheden, enige vrijheid hebben om invulling aan de uitvoering te geven.

In het Klimaatakkoord worden vijf domeinen (sectortafels) onderscheiden, ieder met een eigen reductiedoelstelling:

1. Elektriciteit; gericht op productie van voldoende hernieuwbare elektriciteit (met name zon en wind) ter vervanging van de met fossiele brandstoffen gestookte elektriciteitscentrales.
2. Mobiliteit; de verduurzaming van het personen- en goederenvervoer in de meest brede zin van het woord.
3. MKB en Industrie; het terugdringen van de CO<sub>2</sub> uitstoot uit de 'zware' industrie en het stimuleren van energiebesparende maatregelen in het MKB.
4. Landbouw- en landgebruik; het terugdringen van de CO<sub>2</sub> uitstoot en andere broeikasgassen uit de veehouderij, de akkerbouw en de glastuinbouw, het tegengaan van veenoxidatie en het vastleggen van CO<sub>2</sub> door de aanplant van nieuwe bossen.
5. Gebouwde omgeving; de verduurzaming en het toekomstbestendig maken van woningen: loskomen van verwarming van gebouwen met aardgas, door isolatie, gebruik van alternatieve warmtebronnen zoals restwarmte en aardwarmte en plaatsing van zonnepanelen.



# Achtergrond, aanleiding, doel en doelgroep

Recentelijk (april 2021) heeft het Europees Parlement de nieuwe Klimaatwet aangenomen. In die wet is vastgelegd dat de uitstoot van broeikasgassen in de Europese Unie in 2030 met 55% moet zijn afgenomen ten opzichte van 1990. Een substantiële aanscherping. Hoe deze doelstelling zich laat vertalen naar nationaal en provinciaal is nog niet bekend. De commissie van Geest heeft becijferd wat de gevolgen van dit hogere doel zijn voor het Nederlandse klimaatakkoord. De commissie concludeert dat de verhoogde Europese ambitie Nederland voor een aanzienlijke aanvullende opgave stelt. Ook van de provincies zal een extra inspanning worden verwacht.

Op verzoek van Provincie Flevoland heeft onderzoeksbureau KiekendiefPerspectief een enquête onder 1.208 Flevolandse gehouden om hierover hun mening te peilen.

## Doel

Het doel van dit project is meervoudig, namelijk inzicht verkrijgen bij Flevolandse in:

1. De houding die men heeft ten aanzien van het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen
2. Het ambitieniveau op het gebied van uitstoot van broeikasgassen
3. Hoe men dit verwacht te bereiken
4. Wat de provincie moet doen, welke rol ziet men voor de provincie
5. Wat het meest urgent is en wat de grootste uitdaging is als het gaat om het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen
6. Welk ambitieniveau (hoog-koploper, midden-volger of laag-achterblijver) men vindt passen bij het grondgebied van Flevoland als het gaat om het verlagen van de uitstoot van broeikasgassen

## Doelgroep

De doelgroep van dit onderzoek is inwoners van Flevoland (18 jaar en ouder).



# Onderzoeksverantwoording



## Kwantitatief onderzoek onder Flevolandse

**Methode:** Online kwantitatief onderzoek onder Flevolandse.  
Representatieve steekproef Flevolandse getrokken uit FlevoPanel.  
De respons is representatief op gemeente, leeftijd en geslacht.  
FlevoPanel is een initiatief van marktonderzoeksbureau KiekendiefPerspectief.



### Veldwerkperiode

06-12-2022 t/m  
19-12-2022



### Doelgroep

Inwoners Flevoland  
uit FlevoPanel  
([www.flevopanel.nl](http://www.flevopanel.nl))



### Vragenlijst

15 vragen,  
circa 5,5 minuten



### Steekproef

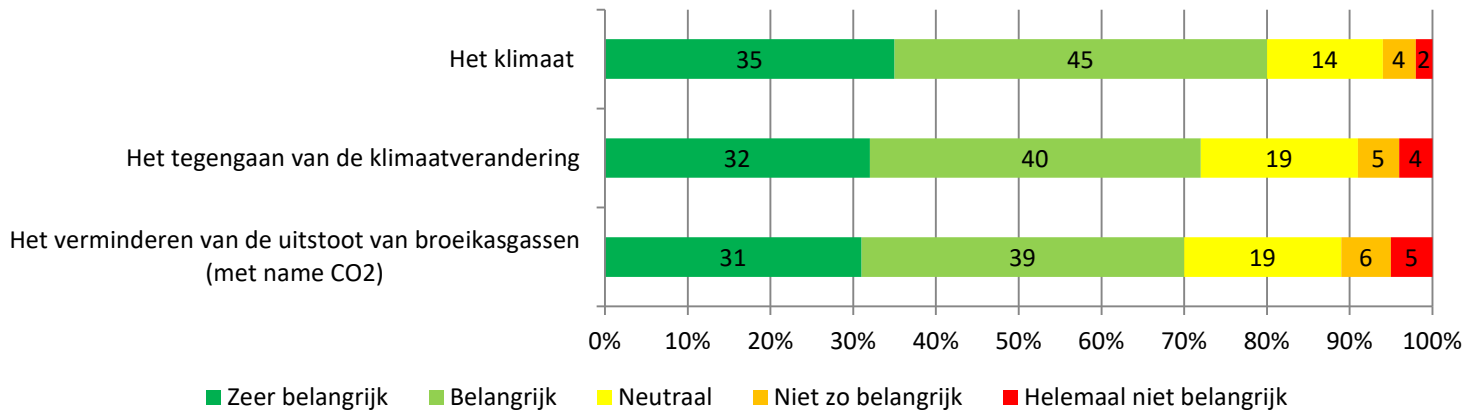
n=1.208

# Resultaten: Enquête onder ruim 1.200 Flevolandse

# Grote meerderheid vindt het klimaat (zeer) belangrijk

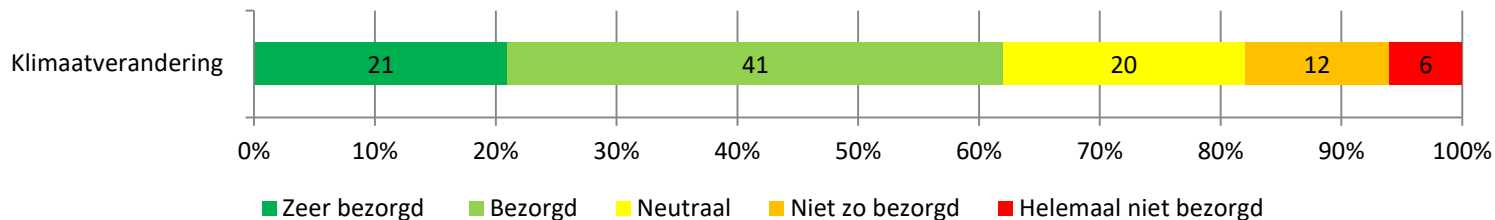
- Ongeveer 80% van de Flevolandse vindt het klimaat (zeer) belangrijk.
- Bijna drie kwart (72%) vindt het tegengaan van klimaatverandering (zeer) belangrijk.
- Circa 70% vindt het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen (met name CO2) (zeer) belangrijk.

## Hoe belangrijk of onbelangrijk vindt u de volgende onderwerpen?



- Zo'n 62% is (zeer) bezorgd over de klimaatverandering.

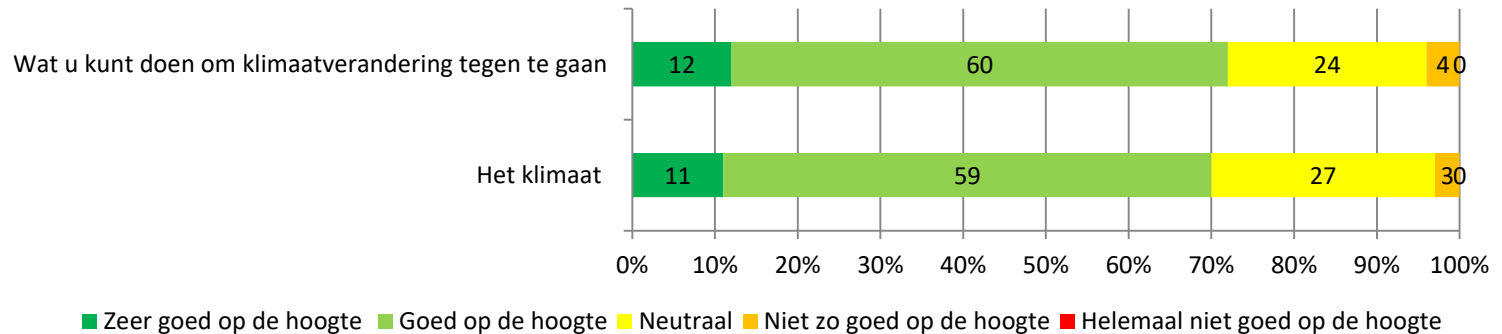
In welke mate bent u wel of niet bezorgd over de klimaatverandering?



# Groot aandeel geeft aan inhoudelijk op de hoogte te zijn van het klimaat en wat men kan doen om klimaatverandering tegen te gaan

- Bijna drie kwart (72%) geeft aan (zeer) goed op de hoogte te zijn wat betreft wat men kan doen om klimaatverandering tegen te gaan.
- Circa 70% geeft aan (zeer) goed op de hoogte te zijn wat betreft het klimaat.

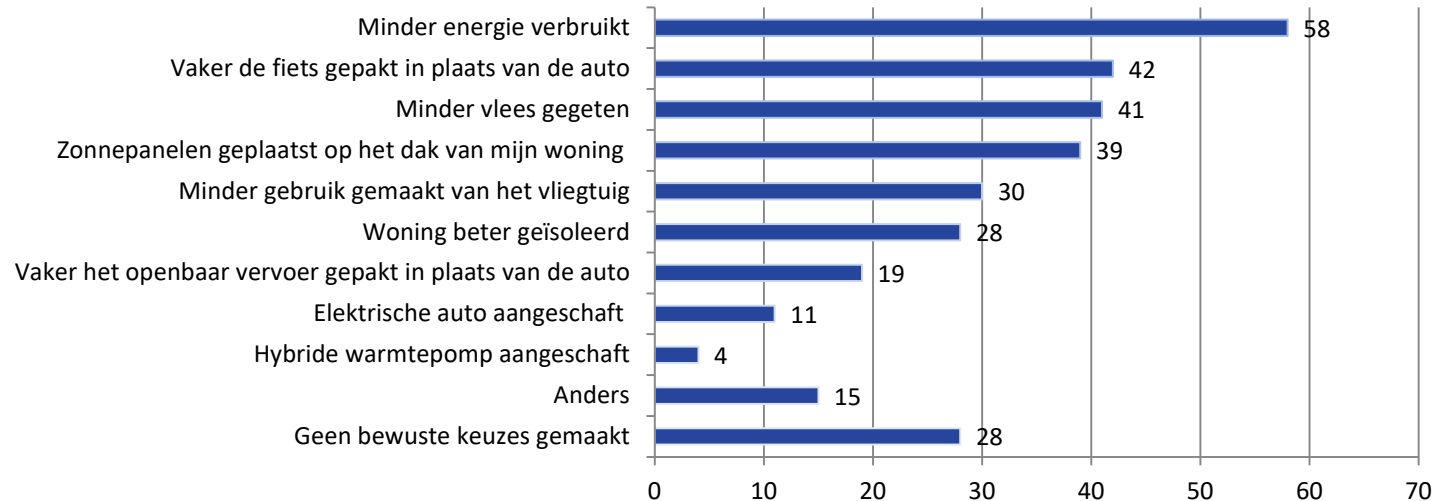
In welke mate bent u inhoudelijk op de hoogte van de volgende onderwerpen?



# Bijna drie kwart heeft de afgelopen 5 jaar bewuste keuzes gemaakt om klimaatverandering tegen te gaan, meest genoemde manier is minder energie verbruikt

- Bijna drie kwart (72%) heeft in de afgelopen 5 jaar bewuste keuzes gemaakt om de klimaatverandering tegen te gaan.
- Meest genoemde manier is minder energie verbruikt (58%).
- Daarna volgen op enige afstand vaker de fiets gepakt in plaats van de auto (42%), minder vlees gegeten (41%) en zonnepanelen geplaatst op het dak van mijn woning (39%).

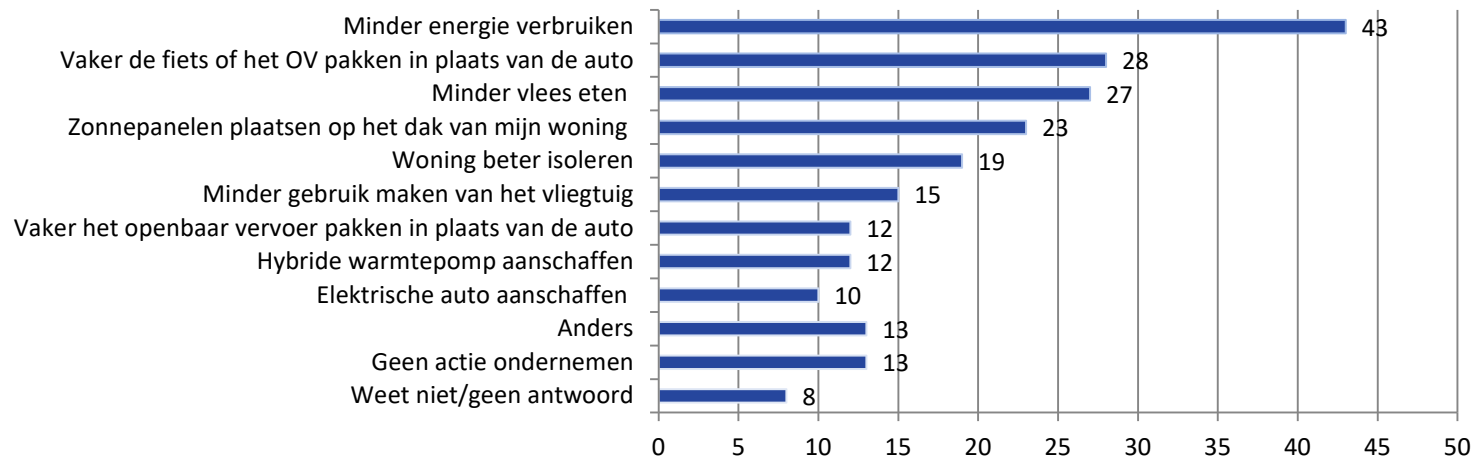
Op wat voor manier(en) heeft u bijgedragen om de klimaatverandering tegen te gaan? (Meerdere antwoorden mogelijk)



# Minder energie verbruiken meest genoemde actie voor komend jaar om klimaatverandering tegen te gaan

- Meest genoemde actie om komend jaar de klimaatverandering tegen te gaan is minder energie verbruiken, zo'n 43% van de Flevolandse geeft dat aan.
- Daarna volgen op enige afstand vaker de fiets of het openbaar vervoer pakken in plaats van de auto (28%) en minder vlees eten (27%).
- Gevolgd door zonnepanelen plaatsen op het dak van mijn woning (23%).

## Wat zou u komend jaar willen doen om de klimaatverandering tegen te gaan? (Meerdere antwoorden mogelijk)



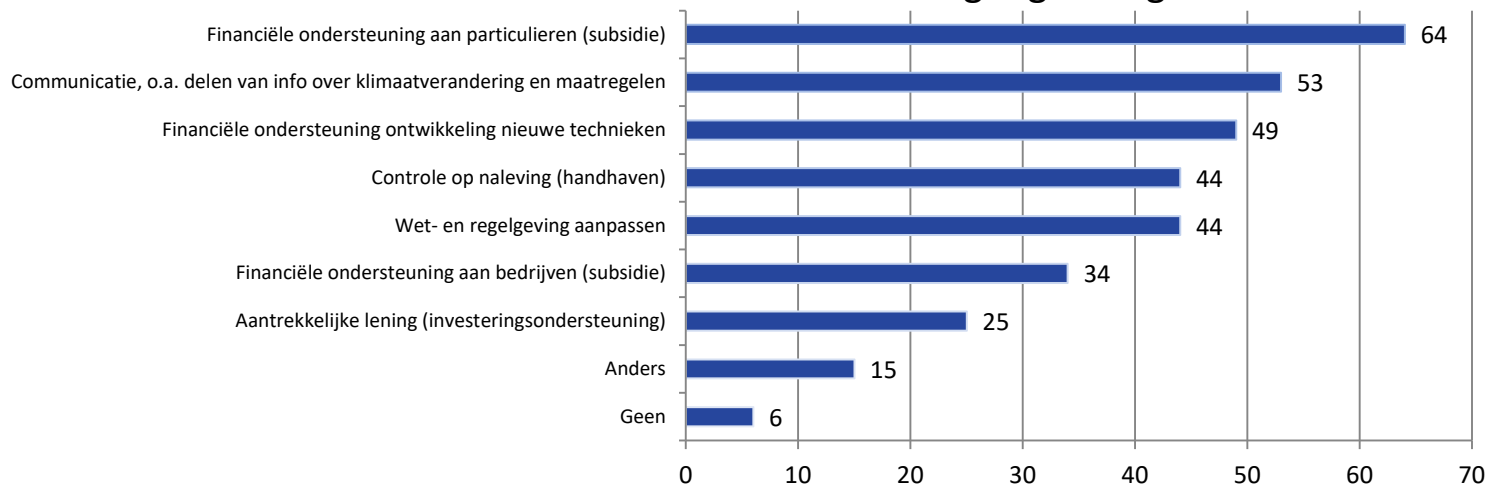




## Financiële ondersteuning aan particulieren (subsidie) meest genoemde rol overheid

- Meest genoemde rol voor de overheid om klimaatverandering tegen te gaan is financiële ondersteuning aan particulieren (64%).
- Daarna volgen op enige afstand communicatie, waaronder het delen van informatie over klimaatverandering en over maatregelen die particulieren en bedrijven kunnen nemen (53%) en financiële ondersteuning ontwikkeling nieuwe technieken (innovatieve ondersteuning) (49%).
- Gevolgd door controle op naleving (handhaven) en wet- en regelgeving aanpassen (beiden 44%).

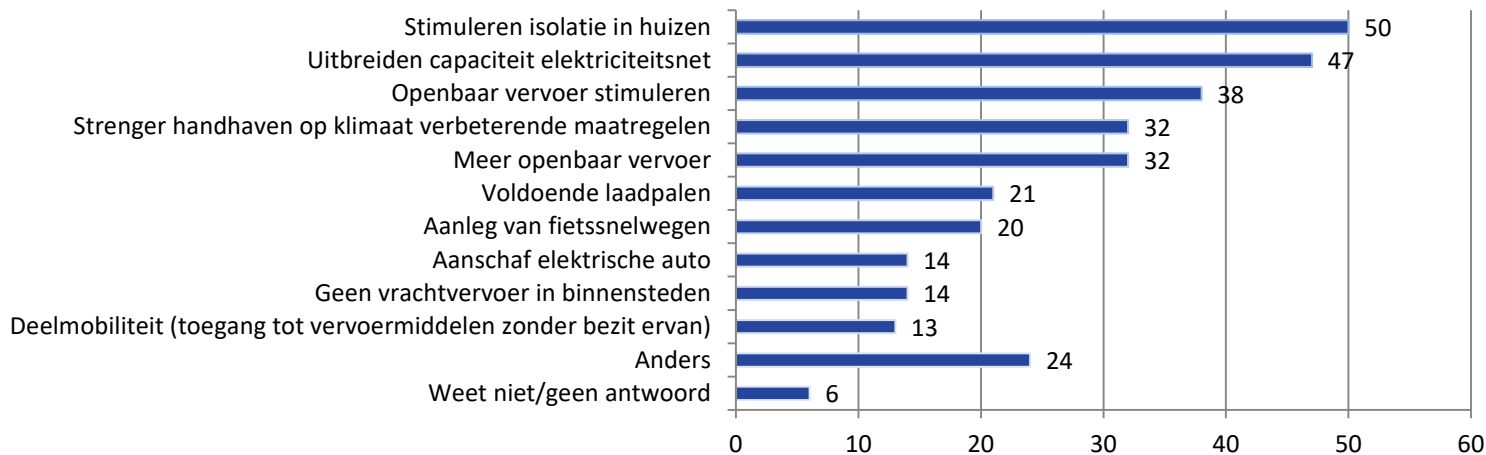
### Welke rol ziet u voor de overheid om klimaatverandering tegen te gaan?



# Meest urgent volgens Flevoland: Stimuleren isolatie in huizen en uitbreiden capaciteit elektriciteitsnet

- Ongeveer de helft van de Flevolanders geeft aan dat het meest urgent om klimaatverandering tegen te gaan zijn: Stimuleren isolatie in huizen (50%) en uitbreiden elektriciteitsnet (47%).
- Daarna volgt op enige afstand openbaar vervoer stimuleren (38%).
- Gevolgd door strenger handhaven op klimaat verbeterende maatregelen (32%) en meer openbaar vervoer (32%).

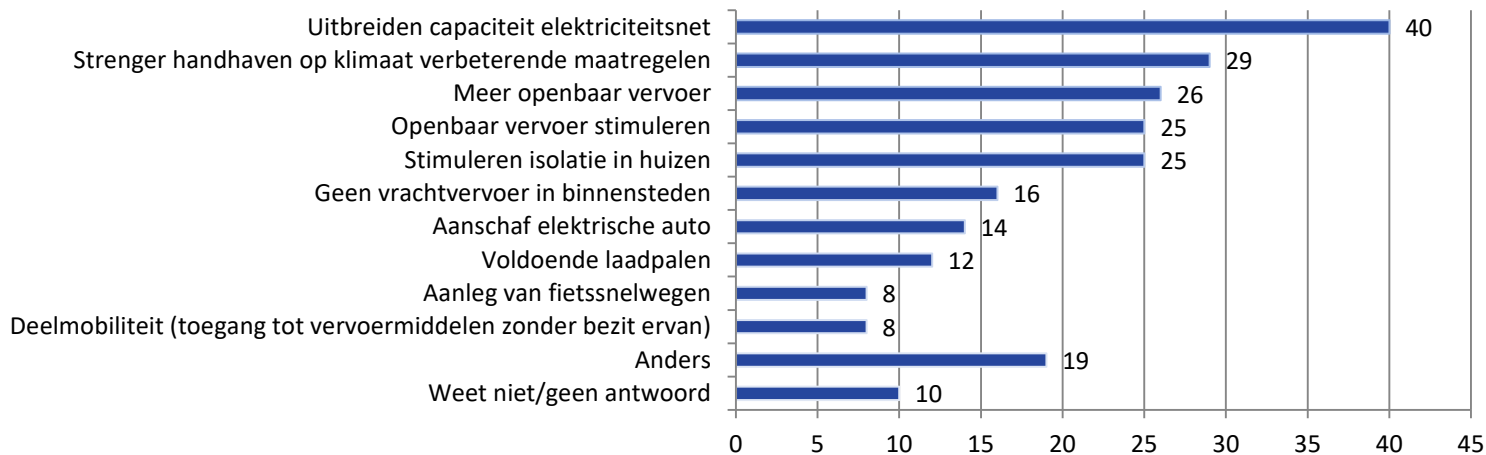
Wat is volgens u het meest urgent om klimaatverandering tegen te gaan?  
(Meerdere antwoorden mogelijk)



# Grootste uitdaging volgens Flevolandse: Uitbreiden capaciteit elektriciteitsnet

- De grootste uitdaging om klimaatverandering tegen te gaan is volgens de Flevolandse het uitbreiden van de capaciteit van het elektriciteitsnet (40%).
- Daarna volgt op enige afstand strenger handhaven op klimaat verbeterende maatregelen (29%).
- Op de voet gevolgd door meer openbaar vervoer (26%), openbaar vervoer stimuleren (25%) en stimuleren isolatie in huizen (25%).

En wat is volgens u de grootste uitdaging om klimaatverandering tegen te gaan?  
(Meerdere antwoorden mogelijk)



# Meer dan de helft van de Flevolandse is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland het maximaal haalbare moet doen

- Meer dan de helft van de Flevolandse (56%) is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland het maximaal haalbare moet doen om de klimaatverandering tegen te gaan.
- Bijna de helft van de Flevolandse (46%) is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland evenveel moet doen als andere provincies om de klimaatverandering tegen te gaan.
- Bijna een derde van de Flevolandse (31%) is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland meer maatregelen moet nemen dan andere provincies om het goede voorbeeld te geven.
- Slechts 9% van de Flevolandse is het er (zeer) mee eens dat provincie Flevoland minder moet doen dan andere provincies om de klimaatverandering tegen te gaan.

## In welke mate bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

